NEUS MORENO SAENZ
Carta a la meva amiga Ca la Dona

Ca la Dona tan jove que ets i alhora tan adulta. Jove perquè encara només tens 10 anys. I adulta perquè has tingut una gran riquesa d'experiència, perquè has crescut, perquè has sabut escollir el que vols ser ...i perquè no t'atures. Hem sento afortunada de compartir amb tu els teus dos llargs anys de gestació, el teu naixement i el teu creixement. Però, després d'aquests 10 anys de vida, ni tu ni jo som les mateixes.

De tu m'admiren moltes coses, però el que fa que visqui i em senti amiga teva és que en aquests 10 anys hem sabut compartir, m'has ajudat a somniar en una societat diferent, en la meva quotidianitat de ser dona, i en el meu ser, fer i sentir-me feminista.

Quan vas néixer al 88, deies que volies ser "un espai on l'heterogeneïtat serveixi d'enriquiment col·lectiu gràcies al debat i a la reflexió conjunta..." Avui, 10 anys després, parlem de diversitat per donar més èmfasi a la diferència d'experiència de dones que som les teves amigues, de grups que volem gaudir del que ens ofereixes...

D'aquests anys de convivència amb tu he après i he construït una part del que per a mi significa la diversitat. He tingut possibilitat de reflexionar i compartir opinions respecte a diversitats d'ètnia, d'opció sexual, de classe social, d'edat... però hi ha una diversitat: la del

perquè les dones ens apropem i volem participar en un espai feminista, que la he après en les hores i les reflexions que hem compartit. Durant aquests anys he participat en molts grups de dones i activitats. Al començament, eren grups de dones que tenien objectius ben concrets: reflexionar sobre una problemàtica i a partir d'ella reivindicar canvis concrets en aquesta societat. Continuo fent-ho i em sento molt implicada i amb ganes de seguir. Però ara, i des de fa uns anys, jo mateixa em sento més diversa. Quan vaig a casa teva, quan llegeixo la teva revista, quan tafanejo les teves taules busco més coses... A casa teva i amb les teves convidades he descobert el plaer de poder compartir amb altres dones reflexions i experiències sobre temes sense buscar una resposta, una reivindicació pública immediata, sinó un estar bé i a través de l'intercanvi d'experiència i de reflexions, aconseguir entendre millor el món i intentar fer les coses diferents. Són experiències en les quals he participat perquè estava segura que m'ajudarien a créixer.

I aquesta experiència, aquest esperar més, l'he viscuda, de manera molt especial, en un grup molt concret: el de *Dones i treballs.* Mira que n'he gaudit! Molts dies després de les trobades tenia la sensació que no entenia massa bé què passava, fins i tot sentia intranquil·litat perquè m'ho passava bé, però no acabava de trobar les raons. Em semblava tot desordenat. Però, de mica en mica, vaig anant descobrint que les hores compartides amb les dones d'aquest grup m'havien fet reflexionar i pensar sobre tantes coses... el concepte de treball, el treball domèstic, la manca de temps de les dones, com ens situem les dones en el treball assalariat, com s'organitza la societat, la importància de la subjectivitat de les dones, donar valor a la cura de les altres persones, no posar etiquetes negatives a les dependències... i un llarg etc. Reflexions i intercanvis d'experiències que m'han servit també per entendre la meva vida quotidiana, per replantejar-me la meva feina remunerada... I, ara, em sento egoista: tant que n'hi he tret i ara me n'he allunyat una mica. Maleït temps... he d'aprendre a gestionar-lo millor...

De vegades tinc la sensació que fas les coses per intuïció, sense

massa debat ni reflexió; però deu ser que et surten així, que ho portes a dins i que et deixes arrossegar per l'espontaneïtat. Has pres decisions tan encertades i engrescadores... Et posaré un exemple: fa anys que vas començar a mirar al teu voltant i vas veure altres grups de dones a la nostra ciutat... grups de dones que aparentment tenien característiques, formes de fer i temes d'interès ben diferents als teus... però vas tenir ganes de conèixer-les i, encara que tímidament (una presentació d'un llibre, una pel·lícula, un debat...) vas organitzar petites activitats que et van permetre apropar-te a elles, a "altres" dones. I després vas tenir la sort que aquests grups i molts d'altres ens animéssim a fer les *Jornades de 20 anys de feminisme a Catalunya*. A partir d'aquest moment has canviat. Et veig més hospitalària, més oberta: cada vegada més dones i grups de dones es senten còmodes en el teu espai.

També vull felicitar-te perquè en els darrers anys t'has tornat més valenta, com si haguessis perdut la por a expressar les teves opinions per molt variades i diverses que resultin. I al prendre la paraula has afavorit que apareguessin nous espais (diversos i plurals) de reflexió sobre com entenem i vivim el feminisme, i com podem transformar la societat a partir del ser i sentir-nos dones. Jo en concret m'he engrescat molt en la preparació de la ponència "Transformem la ciutat donant valor a la participació de les dones" que presentaràs al proper *Congrés de Dones de Barcelona*.

Aquesta mirada dels diferents espais on som presents les dones de cara a analitzar com hi estem, què hi fem, i si això incideix en la societat, ja ens ha donat els primers fruits. Fer visible la presència de les dones al conjunt d'espais socials -evidentment inclosos els que tradicionalment hem anomenat "vida privada": la família i les relacions, valorar el que estem fent i com incideix en la transformació de la societat, ens ha donat força i una visió diferent de la participació. La transformació de la societat està influenciada més enllà de les institucions i el poder. La ciutadania en el nostre fer diari i els moviments socials també actuen, també transformen. I dins el concepte de ciutadania existeix una diferència de gènere evident

que té un pes molt important. M'engresca la perspectiva de continuar aprofundint sobre el contingut i el valor diferent que estàs donant a una paraula tan bonica i tan difícil de portar a la realitat: la participació.

També amb tu he viscut una experiència interessant i contradictòria sobre el que significa construir un espai de dones sense massa normes, sense jerarquies de funcionament establertes i donant importància al compartir, tot infravalorant la "propietat privada". T'adones de la importància que té que a casa teva puguem compartir funcionaments i interessos de grups tan diferents? T'adones de la importància que té que dones que no son a cap grup també hagin trobat el seu espai de relació, d'activitat i de vinculació amb tu? T'adones del que significa que a casa teva hi puguem anar dones que tinguem interessos tan diversos, que esperem trobar coses diferents, i que, a més, ens hi trobem còmodes? Però en tota relació sempre hi ha realitats que incomoden, coses que m'agradaria canviar... Doncs sí, m'agradaria conèixer més el que fan, pensen i viuen dones que comparteixen amb mi la sort de gaudir de la teva hospitalitat. I voluntat crec que no ens en falta. Però no trobem temps! Totes fem massa coses! o, potser, encara no ens hem parat prou per a trobar la manera de que la voluntat de compartir més, d'escoltar-nos, de discutir, d'intercanviar es converteixi en realitat política.

Ca la Dona... mai oblidis que el teu creixement és el creixement de les dones i els grups que gaudim de la teva hospitalitat, i que en definitiva nosaltres som les protagonistes, les que decidim i decidirem com és i com serà el teu espai de dones i per a dones, el teu espai de feminisme.

Ca la Dona, t'estimo.